Narkuziyeva Nodira Zoirqul qizi
Guliston davlat pedagogika instituti talabasi

Annotatsiya: *Bugungi kunda tobora shiddat bilan rivojlanib borayotgan axborot texnologiyalari, mediamakon, kompyuter va boshqa nanotexnologiyalarsiz hayotimizni tasavvur qilish qiyin bo‘lib qoldi. Shu bilan bir qatorda ommaviy axborot vositalarining inson ongiga ta'siri tobora ortib bormoqda.Axborot, mediamakon,axborotlashgan jamiyatda insonga xavf tug‘diruvchi muammolar, ularning inson onggi va axloqiga ko‘rsatayotgan salbiy ta'sirlari hamda yechimini topish bugungi kunda globall muammolardan biri deb aytsak mubolag‘a qilmagan bo‘lamiz. Ushbu maqolada axborotlashgan jamiyat barpo etishda mavjud muammolar va ularning yechimlarini topish atroflicha yoritib berishga bag‘ishlangan.*

[1] Шавкат Мирзиёев: Жамият ҳаётининг танаси иқтисодиёт бўлса, унинг жони ва руҳи маънавиятдир. https://uza.uz/uz/posts/shavkat-mirziyoev-jamiyat-hayotining-tanasi-iqtisodiyot-bolsa-uning-zhoni-va-ruhi-manaviyatdir_235451

Kalit so‘zlar: *Milliy mediamakon, media, mediasavodxonlik, axborot madaniyati, evolyutsiyasi, dunyoqarash, internet, mass-media, diskussiya ,intelluktual kuch, gipermatn ,ommitatsiya, kommunikatsiya.*

Bugungi kunda jahonda rivojlanayotgan va axborotlashayotgan mamlakat yo‘qki mediamakon va ommaviy axbotot vositalardan foydalanmaydigan.Shu qatorda o‘zimizning tinch va osuda jannatmakon ona diyorimiz hur O‘zbekistonimizda ham milliy mediamakon va axborotlashgan jamiyat barpo etilmoqda.Bunday jamiyatning, ayniqsa yoshlarning zamonaviy dunyoqarashlarini shakllanishi,komil va barkamol inson bo‘lib ulg‘ayishi,atrofdagi voqea va hodisalarga munosabati hamda yetuk shaxs sifatida kamol topishi uchun barcha imkoniyatlar yaratilmoqda. Bu imkoniyatlardan unumli foydalanishda jamiyatning mediasavodxonligi va axborot madaniyati evolyutsiyasi muhim o‘rin egallaydi. Jamiyatdagi kishilar axborot vositalaridan qanday foydalanayotganliklari o‘z-o‘zidan bir qator muammo va kamchiliklarni keltirib chiqaradi. Avvalo ommaviy axborot vositalaridan foydalanuvchilar mediasavodxonliklari yetarli darajada rivojlangan bo‘lishi lozim. Xo‘sh mediasavodxonlik o‘zi nima?

Mediasavodxonlik ommoviy axborot vositalari orqali uzatilayotgan va qabul qilinayotgan kundalik axborotni saralash ko‘nikmalarini, turli xil axborotlarni qabul qilgandan keyin ham har qanday vaziyatda ham to‘g‘ri qaror qabul qilish,axborot qayerdan kim tomonidan va nima maqsadda uzatilyapdi,o‘zida kimning manfaatlarini aks ettirayapdi degan tushunchalarni shakllanishiga xizmat qiladi.

Bugingi kun bugungi davr raqamlashtirilgan ya'ni axborotlashgan davrdir. Har kuni ommaviy axborot vositalaridan ma'lum bir miqyosda kerakli ma'lumotlarni olishayapdi va axborot almashishyapdilar. Yoshmi keksami axbotot-lashtirilgan jamiyatda bemalol uyida turgan holda kommunal xizmatlari, tabiiy gaz, elektor tarmog‘i,istemol qilinayotgan ichimlik suvi va mobil operatorlarga to‘lovlarni amalga oshirishda hech bir navbatsizlarsiz, tushunmovchiliklarsiz buni uddalay olishmoqda. Davlat xizmatlari,soliqlar, xayriya va ta‘lim sohalari ham bundan mustasno emas. Axbarotlashgan jamiyatda o‘sib ulg‘ayayotgan yoshlar ko‘pincha raqamli dunyoda keksa yoshdagi odamlardan farqli tarzda ko‘proq vaqtlarini o‘tkazishadi. Masofaviy o‘quv kurslari, elektron adabiyotlar, yaratuvchi jamoa o‘qituvchilari, kompyuter dasturchilari, tegishli mutaxassislarning yaratayotgan metodlarining barchasi bugun yoshlarga bir qancha qulayliklar yaratmoqda. Doimiy ravishda ortib borayotgan axborotlar hajmi jamiyatdagi intellektual salohiyatning oshishiga xizmat qilmoqda. Jumladan, U.SH.Begimqulov ta'lim muassasalarida kompyuter axborot muhiti va hozirgi zamon talablariga javob bera oladigan axborot bazasini yaratish zarurligini,gipermatn va nultimedia, o‘qitishda immitatsiya, kommunikatsiya tizimlarini rivojlantirishni, zarur axborotlarni kompyuter texnikasi yordamida kiritish,tizimlashtirish,saqlash va foydalanish uchun tavsiya qilinadigan ma'lumotlar bazasini yaratishni taklif etadi. Axbarotlashgan jamiyatni barpo etishda pedagogik ta'lim samaradorligini oshirishda bir qator muammolardan biri o‘qituvchi kadrlarning zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish malakasining yetarli emasligidadir.

Xulosa shuki, milliy mediamakonni yaratish, uni milliy falsafamiz bilan boyitib borishim hozirgi davrning dolzarb muammolaridan biri bo‘lib turmoqda. bu muammolarni bartaraf etishda avvola ijtimoiy tafakkurimizni o‘zgartirishimiz, bunda eng avvola kreativ fikrlashimiz, innovatsion g‘oyalar ustida bosh qotirishiz kerak bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Raximova Sh.A. Ijtimoiy tizimni modernizatsiyalashtirish jarayonida axborot almashinuvi madaniyati. Diss.Avtoreferat. T.: 2021.
2. Shermuxamedova A.U. O‘zbekistonda ijtimoiy tarmoqlarning shakllanishi tendenцiyalari va xususiyatlari. Diss.Avtoreferat. T.: 2021.
3. Axmetova L.S. Mediaobrazovaniya i mediagramotnost: teoriya, metodologiya, praktika. Uchebnoe posobie. KazGU. 2016

4-sho‘ba: